

Johda ihmisoikeustyötä paremmin sidosryhmä- dialogin avulla

Ohjelma

klo 9.00 – 11.15

Ihmisoikeusperustainen sidosryhmädialogi

Josetta Nousjoki, vastuullisuuspäällikkö, Reilu kauppa ry

Avaimet onnistuneeseen vuoropuheluun

Jonna Kangasoja, toimitusjohtaja, Akordi Oy

Pienryhmäkeskustelut

S-ryhmän sidosryhmävuoropuhelu

Case: Naisten ja lasten oikeudet tekstiilintuotannossa Bangladeshissa

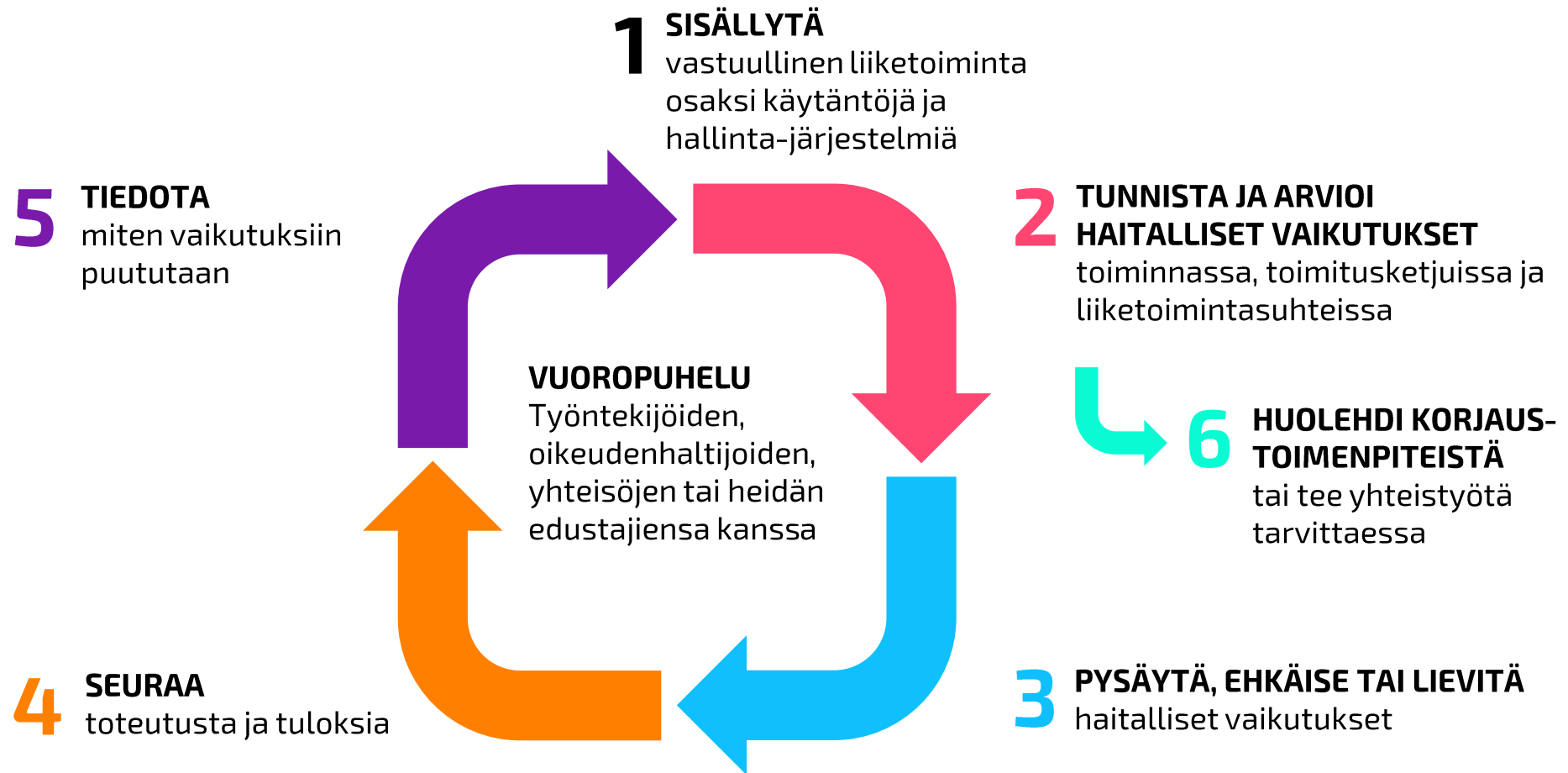
Nina Elomaa, vastuullisuusjohtaja, S-ryhmä

Camilla Ekholm, yritysyritysteistyöpäällikkö, Pelastakaa Lapset

“ Meille kerrottiin, että se oli ensimmäinen kerta, kun eurooppalainen asiakas ilmestyi paikan päälle ja osoitti kiinnostusta suoraan alkuperäiskansoihin.

Hannah Stratmann, Outokumpu

Dialogia kaikilla HREDD-tasoilla

Vuoropuhelun tavoite

- ▶ Yritys saa riittävästi tietoa siihen, että pystyy arvioimaan toimintansa tai suunniteltujen toimintojen ihmisoikeusvaikutuksia ja tekemään päätöksiä suuntaan tai toiseen.
- ▶ Keskiössä: Oikeudenhaltijat, erityisesti haavoittuvimmat ryhmät
- ▶ Edellytys yrityksen yhteiskuntavastuun hoitamiselle

Haavoittuvia ryhmiä

- Siirtotyöntekijät
- Naiset
- Lapset ja nuoret
- Vammaiset
- Uskonnolliset, etniset ym. vähemmistöt
- Alkuperäiskansat
- Lukutaidottomat
- Vanhukset
- Ilman työsuhdetta työskentelevät

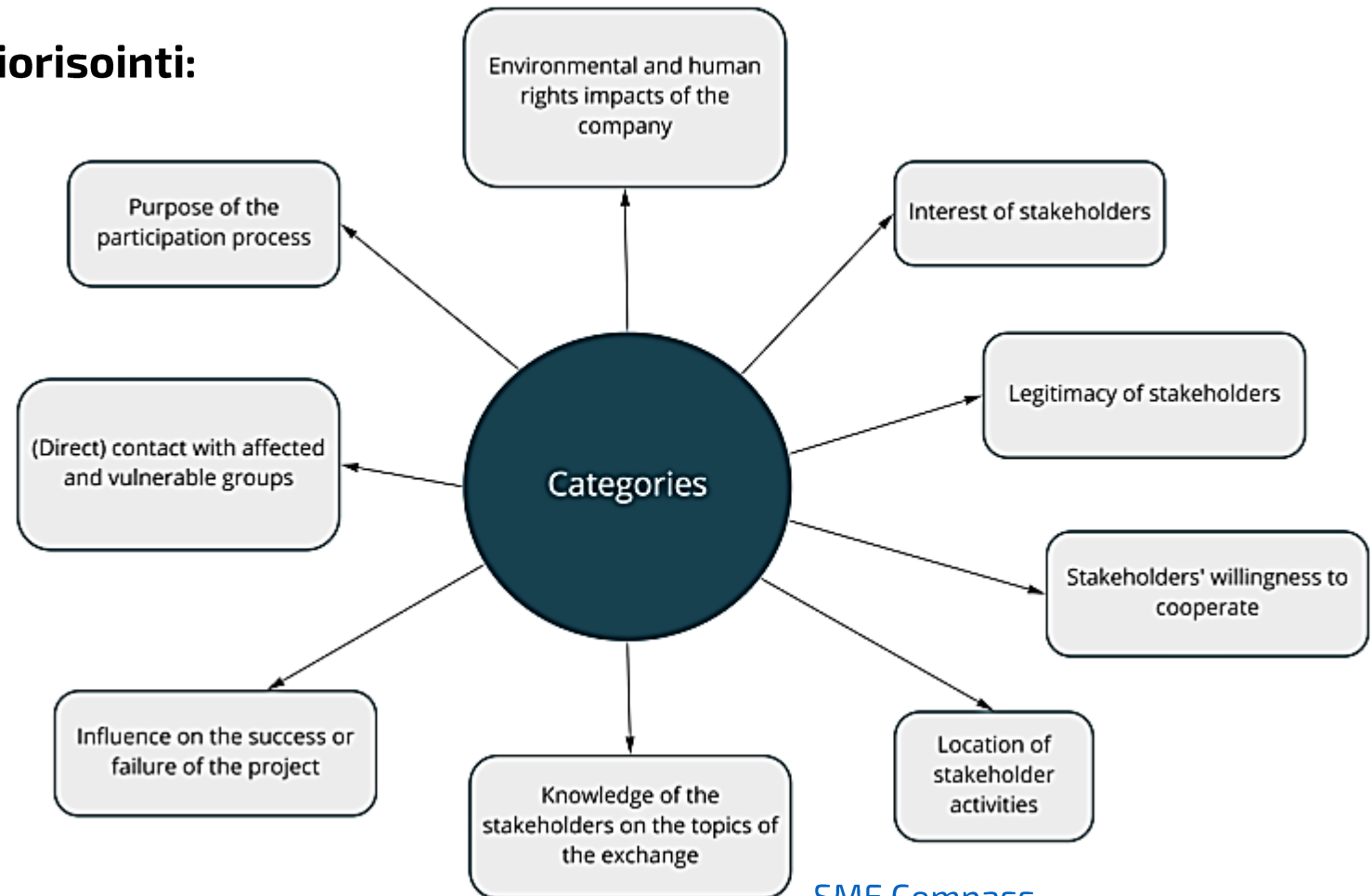

Sidosryhmien kartoittaminen

Priorisointi:

Vaikutuksiin pohjautuva kartoitus koskien

- Projektia
- Yritystä
- Tuotantoprosessia
- Arvoketjua

Kumppanuuksia / aloitteita

- ▶ Vastuullisuusaloitteet, sertifioinnit
 - ▶ Yhteistyö liittojen kanssa
 - ▶ Kumppanuudet
 - ▶ Monitoimija-aloitteet
 - ▶ Kehitysyhteistyöhankkeet
- Fairtrade
 - Sosiaalidialogi, EWC, Globaalit puitesopimukset
 - ACT on Living Wages
 - Fair Wear Foundation
 - West Africa Cocoa Program

“ Yritysten tulee vaalia
yhdistymisvapautta sekä
kollektiivisen neuvotteluoikeuden
tehokasta tunnustamista.

YK:n Global Compact, periaate 3

Sosiaalidialogi liittojen kanssa

► Maailmanjärjestöt

- IUF, UNI Global Union
- IndustriAll, BWI, ITF
- PSI

► Solidaarisuus/kehitysyhteistyö

- SASK, Union to Union

Ay-yhteistyö

- **Jatkuva vuoropuhelu:** Henkilöstön edustajat, luottamushenkilöt, työsuojeluvaltuutetut ja -toimikunnat, työehtosopimukset
- **Yritysneuvostot:** Eurooppalainen yritysneuvosto EWC
- **Globaalit sopimukset:** Global Framework Agreement GFA

Globaali puitesopimus

Securitas + UNI

- ▶ Ihmisoikeusstrategia 2018/19
- ▶ Globaali sopimus: Securitas + UNI + Transport
- ▶ Kaikkien 355 000:n työntekijän oikeudet 47:ssä maassa
- ▶ Tavoitteena elämiseen riittävät palkat
- ▶ Järjestäytymisen edistäminen: liittojen pääsy työpaikoille, koulutus
- ▶ Työrauha, lakkojen välttäminen
- ▶ Jos työehtojen parantaminen uhkaa pienentää markkinaosuutta, keinoja olojen parantamiseksi koko alalla etsitään yhdessä.

Työkaluja

- ▶ [SME Compass](#)
- ▶ The Danish Institute for Human Rights: [Stakeholder engagement](#); Stakeholder Engagement Practitioner Supplement and Interview Guide

- ▶ [FairVoice](#)
- ▶ [Work Ahead](#)
- ▶ [CommCare](#)
- ▶ [KoboToolbox](#)
- ▶ [First Whistle / Juuriharja](#)

Valitusmekanismien oltava

- **perusteltuja:** nautittava asianosaisten luottamuksesta
- **saatavilla olevia:** oltava asianosaisten tiedossa, tarjottava tukea saatavuuteen liittyvistä esteistä kärsiville
- **ennakoitavia:** tarjottava selkeä ja tiedossa oleva menettely
- **oikeudenmukaisia:** loukattujen osapuolten voitava saada tarvittavia tietoja, neuvontapalveluja ja asiantuntemusta
- **läpinäkyviä:** pidettävä valituksen osapuolet ajan tasalla, tarjottava tietoa mekanismin tehokkuudesta
- **oikeuksien kanssa sopusoinnussa:** tulosten ja korjaavien toimenpiteiden oltava kansainvälisesti tunnustettujen ihmisoikeusperiaatteiden mukaisia
- **jatkuvan oppimisen lähde:** oppeja hyödynnettävä mekanismin kehittämisessä ja haittojen ehkäisemisessä

Toimintatason mekanismien on myös

- **perustuttava osallistumiseen ja vuoropuheluun:** kuultava asianosaisia, vuoropuhelu haittoihin puuttumisen ja ratkaisemisen keinona.

Lähde: YK:n Yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevat ohjaavat periaatteet, periaate 31, tiivistelmä

Valituskanava / Bangladesh Accord

Läpinäkyvyys:

Tarkastusraportit ja ilmoitukset, valituksen käsittelyvaihe ja ratkaisu julkaistaan bengaliksi ja englanniksi netissä.

- Työntekijät, luottamushenkilöt, liitot ja ym. sidosryhmät voivat seurata käsittely- ja korjausprosessia.
- Tuottaa tietoa tehtaiden työoloista, toistuvista rikkeistä ja laajemmista trendeistä alalla.
- Rohkaisee työntekijöitä kertomaan ongelmista ja lisää luottamusta.
- Välineet työnantajien, hallituksen, brändien vastuun kantamiseksi oikeuksien loukkausten vähentämisestä ja hyvittämisestä.

Tasa-arvo

- Naisten haavoittuva asema huomioitu
- Anonymiteetti ja salassapito
- Koulutusta kaikille, teemoina mm. seksuaalinen häirintä, hygienia, toimintaohjeiden luominen ongelmien käsittelyyn.

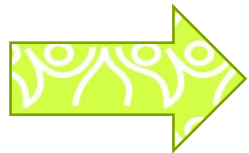
➤ **Naisten osuus valitusten tekijöistä korkea**

Sitoutuminen

- Sopijaosapuolia juridisesti velvoittava sopimus
- Brändiyritykset investoivat rahaa ja varmistavat, että korjaavat toimet ovat oikeudenmukaisia ja viedään loppuun
- Vähentää tehokkaasti riskejä
- Mahdollistaa pitkän tähtäimen kehittämisen

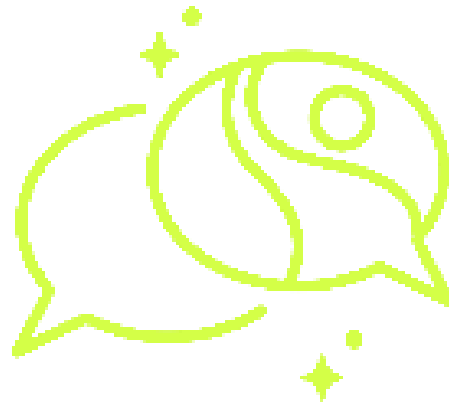
Reilu kauppa / kestävä muutos

- ▶ Ihmisoikeus- ja ympäristöongelmia, joiden juurisyynä on köyhyys, ei voi ratkaista tiukentamalla vaatimuksia.
- ▶ Alueilla, joilla tapahtuu vakavia ihmisoikeuksien ja ympäristön loukkauksia, paikalliset sidosryhmät toimivat jo usein niiden vähentämiseksi ja korjaamiseksi.

Onnistumisen edellytykset:

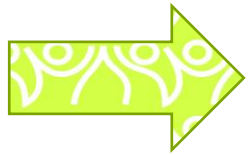
VUOROPUHELU JA YHTEISTYÖ

Keskeiset riskit Reilun kaupan ketjuissa:

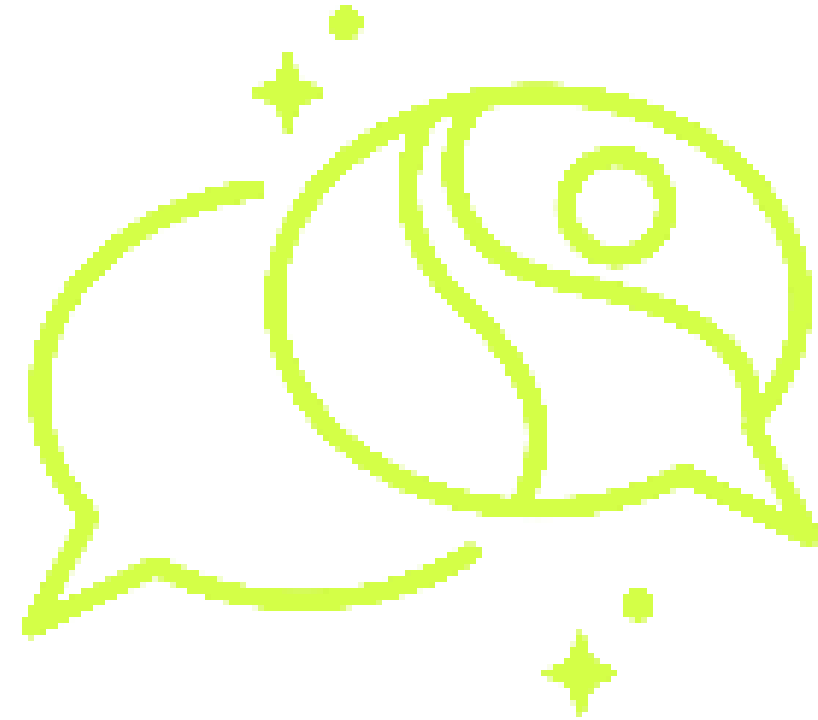
- Elämiseen riittävä palkka ja ansiot
- Oikeus puhtaaseen ja terveelliseen ympäristöön
- Lapsityö, pakkotyö, sukupuolittunut väkivalta
- Syrjintä
- Järjestäytymisvapaus
- Työolot

Reilu kauppa / kestävä muutos

Tavarantoimittajien, valmistajien ja yritysten on tuettava alkutuottajia, jotka pyrkivät korjaamaan ihmisoikeusongelmia

- ▶ Maksamalla reiluja hintoja
- ▶ Yhteisillä kehityshankkeilla
- ▶ Monitoimija-aloitteilla
- ▶ Reiluilla ja pitkäaikaisilla liikesuhteilla
- ▶ Tarkastelemalla ostokäytäntöjään

Onnistumisen edellytykset:

VUOROPUHELU JA YHTEISTYÖ

Reilu kauppa / Riskien vähentäminen

Rohkaisu ongelmista ilmoittamiseen

- ▶ Osuuskunnat, työntekijäneuvostot
- ▶ Ihmisoikeuskoulutus
- ▶ Takuuhinta ja lisä

Valitusmekanismi

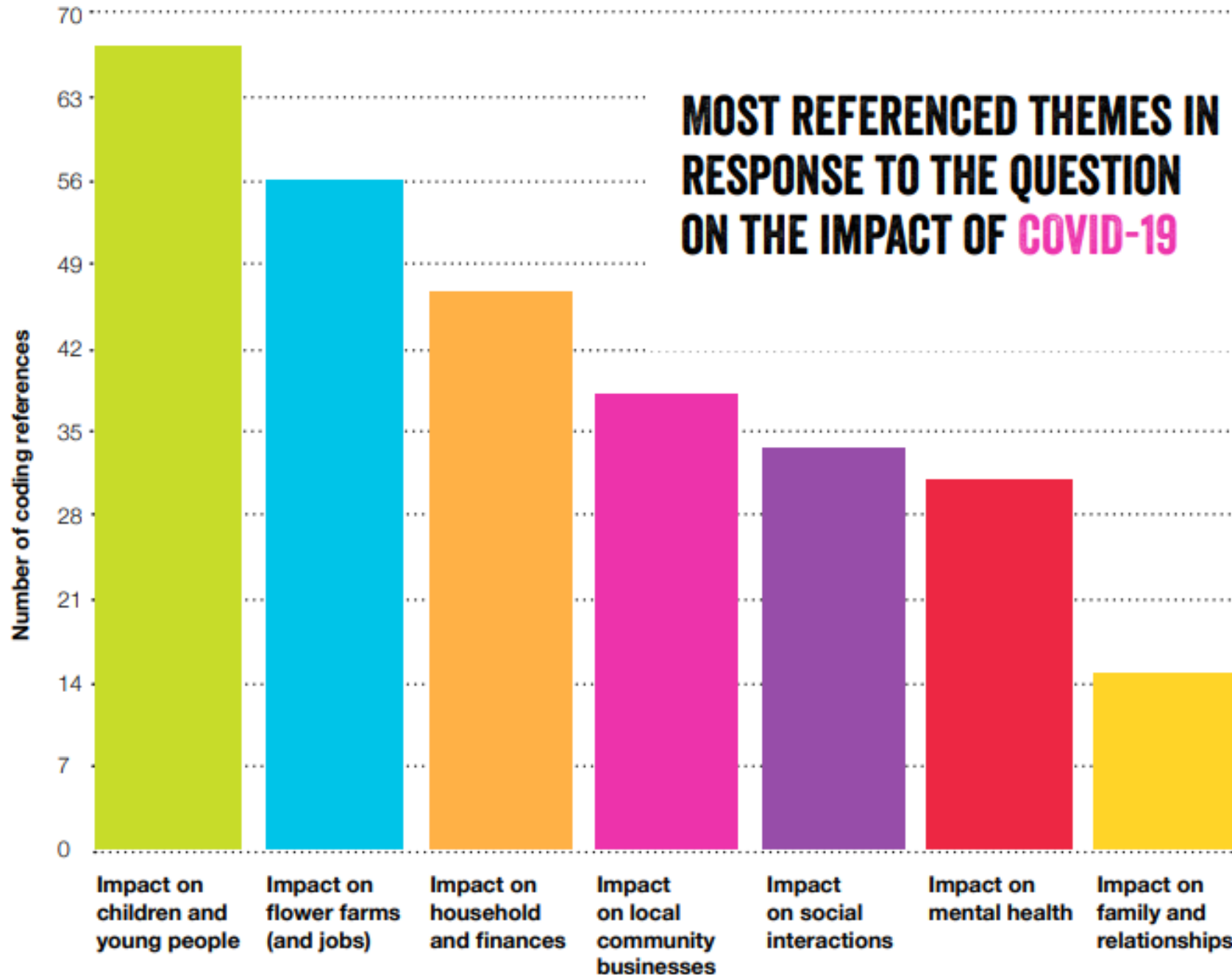
- ▶ Globaali prosessi
- ▶ Viljelijäyhteisöjen tukeminen lapsi- ja pakkotyön seuraamiseksi
- ▶ Ihmisoikeuspohjaisten mekanismien rakentaminen vaatii kouluttamista

Korjaaminen

- ▶ Yhteisöllinen lapsi- ja pakkotyöhön sekä sukupuolittuneeseen väkivaltaan liittyvä seuranta- ja korjausjärjestelmä 13 maassa

**“ Kun asioita tehdään dialogin kautta,
se voi olla hidasta ja turhauttavaa
ja virheitäkin sattuu,
mutta ihmisten oma kapasiteetti kasvaa
ja he tuntevat asian omakseen.
Tulokset ovat kestäviä.**

Teemu Sokka, Reilu kauppa

FairVoice

- Fairtrade UK & On Our Radar
- Dialogi koronan vaikutuksista Kenian kukkatiloilla 2020

Reilun kaupan ruusut

- ▶ Työolojen kehittämishanke Etiopiassa 2018–21
- ▶ Oikeudenhaltijat mukana kehityskohteiden määrittelyssä
- ▶ Työntekijät määrittelivät fasilitaattorien johdolla ongelmia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia. Ryhmätyössä mukana myös kukkaviljelmien johdon ja liittojen edustajia
- ▶ Naisten asema, toimeentulo, puutteelliset valitusmekanismit, vammaisten asema, neuvotteluasema
- ▶ Tasa-arvokomiteat, naisten johtajuuskoulu, parannukset vammaisten työoloissa

Reilu kauppa

- Tukee kumppaneita ihmisoikeuksia ja ympäristöä koskevan huolellisuusprosessin joka askeleella

- Tarjoaa:

1 Tietoa ihmisoikeuksista, mukaan lukien tuote- ja maakohtaisista riskeistä, haasteista ja juurisyistä.

2 Mahdollisuuksia dialogiin viljelijöiden, työntekijöiden ja tuotantoketjujen muiden toimijoiden kanssa.

3 Ihmisoikeus- ja ympäristöriskejä vähentävät kriteerit, auditoinnit, koulutus, kehityshankkeet, vaikuttamistyö ja kampanjat.

4 Korjaavien toimien seuranta: tutkimusten, auditointien ja jatkuvan viljelijäkyselyn tulokset.

5 Tietoa, analyysia, tarinoita ja kuvia työn tuloksista.

6 Tukea korjaaviin toimiin erityisesti lapsityön, pakkotyön ja naisiin kohdistuvan väkivallan osalta

“

Pankkitilien avaaminen oli hyvä oppi siitä, että muutoksia ei voi vain painaa läpi. Asioille pitää antaa aikaa ja niistä pitää käydä keskustelua niin kauan, että saavutetaan yhteinen ymmärrys.

Hannes Bengs, Pure Waste

**Kysymyksiä?
Kommentteja?**

Kiitos!

Josetta Nousjoki
josetta.nousjoki@fairtrade.fi
@nousjk